

CULTIVEM LA CIÈNCIA

Francisco Tomás

El frau del científic sud-coreà Hwang Woo-Suk ha originat un fort debat en els principals cercles de recerca. Revistes tan prestigioses com *Science* i *Nature* (especialment la primera, on es varen publicar gran part dels articles falsos de Hwang i el seu equip) han quedat en evidència perquè no han sabut detectar l'engany i, en definitiva, han fallat els diferents mecanismes de revisió i crítica. Ara bé, aquest cas no és únic, ni tan sols és paradigmàtic de res. Si *Science* i *Nature* –i per tant els seus *referees*– no varen saber distingir la veracitat de la informació, és perquè les dades eren bàsicament versemblants. Si un científic es proposa enganyar la comunitat a la qual pertany, pot fer-ho amb prou facilitat, i mantenir el frau un cert temps, que dependrà sovint de la seua credibilitat i de la sagacitat de la resta de companys. Els casos són prou nombrosos, i un exemple clar és el del crani de Pilttdown, però també podríem al·ludir al molt més recent de la Bell Telephone.

Per tant, si aquest cas és cridaner no sols és per l'engany, sinó perquè al mateix temps ha coincidit amb un tema ben espinós com és el del clonatge, que crea alarma i inquietud social. La pregunta evident és plantejar-nos què és el que ha impel·lit aquest científic, ben situat en la comunitat investigadora i amb uns contactes en el món de la recerca importants, a balafiar d'una manera tan grollera el seu prestigi i tota la seua carrera investigadora, i al mateix temps provocar un dany quasi irreversible en la credibilitat del seu centre. Potser el desig de guanyar-se una reputació científica de la manera més ràpida, o més possiblement una mena d'ansietat crònica per publicar, per sorprendre i fins i tot *epatar* la comunitat científica, i així poder obtenir més recursos i subvencions per dur endavant la seua tasca investigadora. Perquè si bé és cert que l'engany ha estat barroer, també resulta prou evident que Hwang creia poder aconseguir, amb més temps i diners, els resultats que s'havia inventat als seus articles.

En qualsevol cas, aquest episodi viscut ha de fer-nos reflexionar sobre el nou estil de fer ciència. Cada dia els científics viuen més enquistats en la necessitat d'obtenir fons per a les seues línies d'investigació, i això està produint un biaix de la ciència que trobe força preocupant. La ciència base es va negligint pro-

«CULTIVEM LA CIÈNCIA PER ELLA

MATEIXA»

(SANTIAGO RAMÓN Y CAJAL)

gressivament, i en canvi es busquen camins més profitosos, o que almenys produeixen un rèdit a més curt termini. Tot això està ocasionant al si de les universitats un abandonament dels estudis de ciències bàsiques i reenvia els estudiants més brillants a carreres més aplicades. Hi ha una mercantilització de la ciència evident, amb una necessitat de produir una recerca de moda, i de publicar com més millor (la famosa sentència: *publish or perish*). Tot això, dins d'un criteri d'avaluació científica que ens és prou hostil (i que ho és a bona part d'Europa!), i amb el qual la ciència espanyola difícilment pot competir amb els països anglosaxons (em referesc, naturalment, al subjectiu model avaluador del Science Citation Index de Filadèlfia, on les revistes europees no escrites en anglès tenen la batalla perduda).

Així les coses, com a rector de la Universitat de València, crec que és urgent animar els nostres estudiants a cursar carreres de ciències pures pel simple gaudi intel·lectual. La nostra Universitat ha de buscar l'excel·lència, però des del conreu del coneixement, i no exclusivament per qüestions utilitaristes o indus-

**«HI HA UNA EVIDENT
MERCANTILITZACIÓ DE LA
CIÈNCIA, AMB UNA NECESSITAT
DE PRODUIR UNA RECERCA DE
MODA, I DE PUBLICAR COM
MÉS MILLOR»**

trials. Ja està bé que hi haja ciència «productiva», però aquesta difícilment té futur sense la ciència base. És clar que aquests són uns desigs molt generals, als quals caldria posar matisacions, però crec que s'entén la substància del meu al·legat. Més encara quan Santiago Ramón y Cajal, fa més de cent anys, ja alertava del mateix, amb unes paraules que són sorprenentment actuals:

Cultivem la Ciència per ella mateixa, sense considerar de moment les aplicacions. Aquestes arriben sempre; a vegades tarden anys; a vegades segles. Poc importa que una veritat científica siga aprofitada pels nostres fills o els nostres néts. Malament aniria la causa del progrés si Galvani, si Volta, si Faraday, si Hertz, descobridors dels fets fonamentals de la ciència de l'electricitat, hagueren menyspreat les seues troballes per mancar llavors d'aplicació industrial.

En efecte, cultivem la ciència per ella mateixa. Aquest és l'autèntic objectiu de tota universitat. ☺

Francisco Tomás Vert. Rector de la Universitat de València.